

ICHNOFOSILIE VZNIKLÉ V PEVNÝCH SUBSTRÁTECH (VRTBY) ZE SPODNÍHO DEVONU BARRANDIENU

FINDS OF BORINGS FROM THE EARLY DEVONIAN OF THE BARRANDIAN AREA

(12-42 Zbraslav)

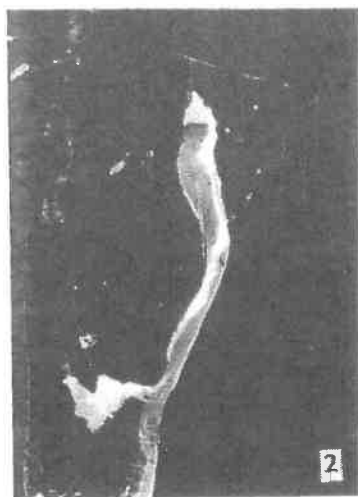
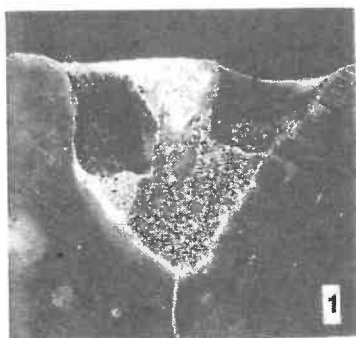
Radek Mikuláš

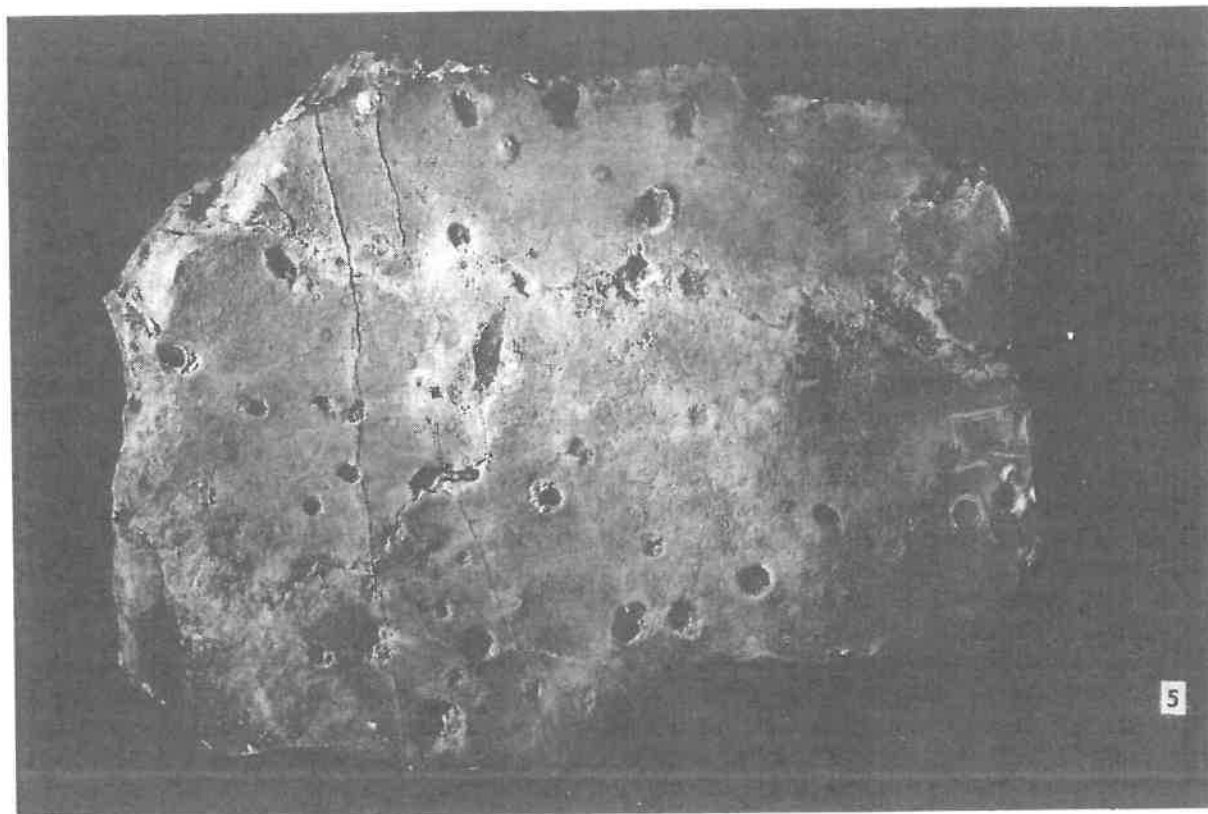
Devonian, Barrandian area, Borings, Hardgrounds

Při studiu starých sběrů v Národním muzeu v Praze jsem našel pozoruhodné ichnofosilie (vrtby), sbírané L. Jarkou patrně ve 40. letech tohoto století na lokalitě Cikánka u Radotína v nejspodnější části řeporyjských vápenců na bázi stupně prag. Orientačním terénním výzkumem na lokalitě se zatím nepodařilo získat další nálezy.

Z materiálu L. Jarky byly zhotoveny orientované nábrusy. Vrtby mají podobu tunelů kruhového průřezu, o průměru 3–5 mm. Maximální zjištěná délka ve vertikálním směru (tedy hloubka bioeroze) je 9 cm. Stěny jsou hladké, nebo jemně, velmi nepravidelně kroužkované. Převládá vertikální a subvertikální směr tunelů. Nejedná se však o jednoduché trubice odpovídající diagnóze ichnorodu *Trypanites*; tunely vytvářejí složitější systémy, jejichž charakteristickým rysem je přítomnost komponent ve tvaru „U“ (viz obr. 1, fig. 2, 3) a „Y“ (obr. 1, fig. 4). Jedná se patrně o nový ichnorod se vztahy k ichnorodům *Trypanites* a *Maeandropolydora* (popis viz např. v práci Bromley - D'Alessandro 1983).

Okolní horninové prostředí vrteb tvoří charakteristicky načervenalý vápenec, avšak bez hlízy. Nejedná se ani o typ „mud mounds“ (Chlupáč 1992), na lokalitě Cikánka rovněž přítomný. Kromě popsané vrtby je přítomný ichnorod *Chondrites*, v řeporyjských vápencích zcela obvyklý; chondritové systémy jsou vrtbou protínány a vznikly tedy dříve. Podle Chlupáče (ústní sdělení) v popsaném případě patrně došlo k velmi rychlé diagenézi a hlíznatost se nestačila vyvinout. Pevný substrát byl posléze kolonizován vrtavými organismy. Velmi podobné vrtby (rovněž v nehlíznatých vápencích) pozoroval prof. Chlupáč i ve zlíčovském souvrství. Jedná se tedy patrně o fenomén širšího významu s možnou vypovídací schopností o prostředí vzniku.

Obr. 1. Vrtby v nehlíznatých řeporyjských vápencích (ichnogen. et ichnosp. nov.). 1, 2 – vertikální nábrusy, 3, 4 – vertikální lom horniny, 5 – svrchní vrstevní plocha s ústími systémů vrteb. Zvětšení: 1 – 3x; 2 – 0,7x; 3 – 1,9x; 4 – 1,3x; 5 – 0,8x. Foto J. Brožek

Literatura

Bromley, R. G. - D'Alessandro, A. (1983): Bioerosion in the Pleistocene of southern Italy: Ichnogenera *Caulostrepis* and *Maeandropolydora*. – Rvi. It. Paleont. Strat., 89, 2, 283–309.
 Chlupáč, I. (1992): Devon. In: I. Chlupáč et al.: Paleozoikum Barrandienu (kambrium-devon). – Čes. geol. Úst. Praha.

Geologický ústav AV ČR, Rozvojová 135, 165 00 Praha 6

ZPRÁVA O VÝZKUMU ICHNOFOSILÍ VE SPODNÍM PERMU PODKRKONOŠSKÉ PÁNVE

NOTE ON TRACE FOSSILS FROM THE NONMARINE EARLY PERMIAN OF THE PODKRKONOŠÍ BASIN

(03-41 Vrchlabí, 03-44 Dvůr Králové)

Radek Mikuláš

Permian, Podkrkonoší Basin, Trace fossils

V r. 1993 jsem předběžně vyhodnotil ichnospolečenstvo získané dr. M. Blechou a diplomanty PFFUK Praha ve vrchlabském souvrství podkrkonošské pánve (perm, autun) z profilu na nárazovém břehu Labe u Klášterské Lhoty. Určil jsem následující ichnotaxony: *Teichichnus rectus* Seilacher, 1955, *Teichichnus* cf. *zigzag* Frey and Bromley, 1985, „*Chondrites*“ ichnosp., *Didymaulichnus* ichnosp., *Planolites* cf. *beverleyensis* (Billings, 1862), *Arenicolites* ichnosp., *Skolithos* ichnosp. (soliterní výskyt), ?*Phycodes* ichnosp., ?*Glockerichnus* ichnosp. Nálezy pocházejí z červenohnědých jílovitých pískovců.